

شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران

معاونت پژوهش

استان اصفهان الحاقی به قم، آران و بیدگل، موسسه آموزش عالی حوزوی حضرت

زینب کبری (سلام الله علیها)

عنوان

مبانی مستکبران در دشمنی با مؤمنان از دیدگاه قرآن

استاد راهنما:

استاد احسان اصولی

نگارنده:

خانم فاطمه کریم زاده

سال تدوین:

۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم

این اثر ناچیز تقدیم به دردانه عالم امکان حضرت زهرا (سلام الله علیها)

و

قطب عالم امکان حضرت حجت ابن الحسن، صاحب العصر و الزمان

(عج)

مرکز پدیرجوز پای علیخواهران

تقدیر و تشکر

به مصداق «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» بسی شایسته است از استاد

احسان اصولی که با کرامتی چون خورشید، سرزمین دل را روشنی بخشیدند و

گلشن سرای علم و دانش را با راهنمایی‌های کار ساز و سازنده بارور ساختند؛

تقدیر و تشکر نمایم.

مرکز پدیدبرجوز پای عبدیخواهران

چکیده

استکبار از دیدگاه قرآن کریم نوعی سلطه‌جویی و ستمگری توسط حکومت‌ها و اقلیت‌های مستکبر و زورگو بر توده‌های عظیم مردم است. مخالفت این قشر با جبهه حق و مقابله‌ی طرفداران رذایل شیطانی با ارزش‌های الهی در طول تاریخ، عامل اصلی فتنه و تباهی در جامعه‌ی بشری بوده و هست. منحرفان و مخالفان با دین و ارزش‌های الهی، پیروان شیطان‌اند که سرکرده مستکبران است. مبانی به معنی زیر ساخت، پایه و بنیاد آمده است، که در این پژوهش به دو قسم شناختی و رفتاری تقسیم شده و مبانی مستکبران در دشمنی با مؤمنان از دیدگاه قرآن بررسی می‌شود. بررسی‌ها نشان داد در بخش شناختی، مهم‌ترین مبنا، انحراف در جهان بینی و اشکال در شناخت خداوند است؛ همانطور که برجسته‌ترین مبنای رفتاری، تجاوز از حدود الهی و بی توجهی به جایگاه انسان و حقوق خود و دیگران است. روش تحقیق توصیفی- تحلیلی بوده و پژوهشگر از اسناد و منابع کتابخانه‌ای استفاده کرده است. نتیجه پژوهش حاکی است ستیز مستکبران با مؤمنان به دلیل بی‌ثباتی در عقیده و انحراف در رفتار آنان است که سبب بی ارزش دانستن دیگران و ظلم روا داشتن به آنان می‌شود.

واژگان کلیدی: استکبار، مستکبران، دشمنی با مؤمنان، مستضعفان.

۱۶. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، چاپ دوم، تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷ ش.
۱۷. رضایی اصفهانی، محمدعلی، تفسیر قرآن مهر، قم: پژوهشهای تفسیر و علوم قرآن، ۱۳۸۷.
۱۸. سیدکریمی حسینی، عباس تفسیر علین، چاپ اول، قم: اسوه، ۱۳۸۲.
۱۹. شریف الرضی، محمد بن حسین، مترجم: صبحی، صالح، نهج البلاغه، قم: مؤسسه دارالهجره، ۱۴۱۹.
۲۰. صدر، رضا، دروغ، بی جا: شرکت سهامی انتشار چاپخانه شمس، ۱۳۴۷.
۲۱. طاهر، عباس، گناه از نگاه قرآن، مترجم: آذیر حمیدرضا، چاپ اول، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۷۷.
۲۲. طباطبایی، محمد حسین، المیزان، مترجم موسوی، محمدباقر، قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم. دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۸.
۲۳. طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان، مترجم رسول، هاشمی، تهران: فراهانی، ۱۳۸۰.
۲۴. _____، جوامع الجامع، مترجم محمد، واعظ زاده خراسانی، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۷۷.
۲۵. طیب، عبدالحسین، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، چاپ دوم، تهران: انتشارات اسلام، ۱۳۷۸.
۲۶. عاملی، ابراهیم، تفسیر عاملی، تهران: کتابفروشی صدوق، بی تا.

۲۷. علیدوست خراسانی، نورالله، باز تاب اعمال در آیات و روایات، چاپ اول، تهران: دانشگاه امام

صادق (ع)، ۱۳۹۵.

۲۸. قرائتی، محسن، تفسیر نور، تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۸۸.

۲۹. قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر قمی، مترجم طیب، جزایری، قم: دار الکتب، ۱۴۰۴.

۳۰. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، مترجم محمدباقر کمره‌ای، تهران: انتشارات اسوه،

۱۳۷۲.

۳۱. کاشانی، فتح‌الله بن شکرالله، تفسیر خلاصه منهج الصادقین، تهران: اسلامیة، بی تا.

۳۲. محمد بن یعقوب کلینی، اصول کافی، مترجم: سید جواد مصطفوی، تهران: کتاب فروشی

علمیه اسلامیة، بی تا.

۳۳. مطهری، مرتضی، حکمتها و اندرزها، قم: موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، ۱۳۹۵

۳۴. ———، مجموعه آثار استاد شهید مطهری (پانزده گفتار)، تهران: صدرا، ۱۳۸۹.

۳۵. مقصودی، احسان، مبانی و کلیات فتنه، چاپ اول، تهران: انتشارات امام صادق (ع)،

۱۳۹۴.

۳۶. مکارم شیرازی، ناصر و همکاران، تفسیر نمونه، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱.

۳۷. ———، اخلاق در قرآن، قم: مدرسه الامام علی بن ابی طالب (ع)، ۱۳۸۴.

۳۸. منصوری، جواد، شناخت استکبار جهانی، چاپ سیزدهم، مشهد: انتشارات آستان قدس

رضوی، شرکت به نشر، .

۳۹. نراقی، احمد، معراج السعاده، مقدمه محمد نقدی، قم: مؤسسه انتشارات هجرت، بی تا.

کتاب عربی

۱. ابن أبی جمهور، محمد بن زین الدین، عوالی اللثالی العزیزیة فی الأحادیث الدینیة، قم: دار

سید الشهداء للنشر، ۱۴۰۵ ق.

۲. ابن فارس، احمد، معجم مقاییس اللغة، بی جا: مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۰۴.

۳. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، بیروت: دارصار، ۱۴۱۴ .

۴. بحرانی، سید هاشم بن سلیمان، البرهان فی تفسیر القرآن، قم: مؤسسه بعثه، ۱۳۷۴ ش.

۵. خلیل بن احمد، فراهیدی، کتاب العین، قم: هجرت، ۱۴۱۰.

۶. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، چاپ دوم، بی جا: دفتر نشر

الکتاب، ۱۴۰۴ ق.

۷. ———، مفردات ألفاظ القرآن، بیروت: دار القلم- الدار الشامیة، ۱۴۱۲ ق.

۸. شعرانی، ابوالحسن، نثر طوبی یا دائرة المعارف لغات قرآن مجید، تهران: انتشارات اسلامیة ،

بی تا.

۹. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، بیروت: دار إحياء التراث العربی، ۱۴۰۳.

۱۰. مصطفوی، حسن، التحقيق فی کلمات القرآن الکریم، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۸.

۱۱. مفید، محمد بن محمد، الفصول المختارة، قم: کنگره شیخ مفید، ۱۴۱۳ ق.

۱۲. مغنیه، محمدجواد، التفسیر الکاشف، قم: دار الکتاب الإسلامی، ۱۴۲۴ هـ. ق.

۱۳. نراقی، محمد مهدی، جامع السعادات، تعلیق محمد کلانتر، چاپ چهارم، بیروت: مؤسسه اعلمی للمطبوعات، بی تا.

۱۴. فراهیدی، خلیل بن احمد، العین، چاپ دوم، قم: انتشارات هجرت، ۱۴۱۰ ق.

۱۵. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی (ط- الإسلامیة)، تهران: دار الکتب الإسلامیة، ۱۴۰۷ ق.

۱۶. طباطبایی، سید محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، چاپ چهارم، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۲.

۱۷. طبرسی، حسن بن فضل، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، تهران: انتشارات ناصر خسرو، ۱۳۷۲ ش.

۱۸. طبری، محمد بن جریر، جامع البیان فی تفسیر القرآن، بیروت: دار المعرفة، ۱۴۱۲ هـ. ق.

سایت و مقالات

۱. حیدری، اکرم، «نقد مبانی نژادپرستی از دیدگاه قرآن»، مطالعات قرآنی، شماره ۲۱، بهار

۱۳۹۴.

۲. سلیمی وردجانی، افشین، «تبیین مفهوم استکبار و ویژگی های فرهنگ مستکبرین در قرآن و روایات»، فصلنامه اندیشه سیاسی در اسلام، شماره ۲۰، تابستان ۹۸.
۳. مصلائی پوریزدی، عباس و همکاران، «اهمیت بحث دشمن شناسی و نگرشی به آیات قرآن کریم در زمینه ی شناخت دشمنان»، مؤسسه فصلنامه قرآنی کوثر، شماره ۵۳، ۱۳۹۴.ش.
۴. سیدحسین خاتمی خوانساری، «قدرت پوشالی دشمنان»، پایگاه بصیرت، تاریخ انتشار : ۰۲ آبان ۱۴۰۳، کد خبر : ۳۶۷۲۳۷.
۵. روزنامه کیهان، «فقر فکری و فرهنگی، بالاتر از فقر مادی (پرسش و پاسخ)»، کد خبر: ۲۲۶۷۰۱، تاریخ انتشار : ۰۵ مهر ۱۴۰۰.
۶. مرتضوی، زهراسادات، «ریشه استکبار در نادانی و طغیانگری است»، خبرگزاری بین المللی قرآن، کد خبر: ۴۲۴۵۸۹۳، تاریخ انتشار : ۱۳ آبان ۱۴۰۳

مرکز پدیدآورنده: پایگاه خبری